

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Факультет № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Банківська система»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

Доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, к.ю.н., доцент Коробцова Д.В.

Рецензенти:

1. Декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету, д.е.н, професор Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.е.н, доцент Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 7	07 «Управління та адміністрування»; 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс <u>3</u> (номер) Семестр <u>6</u> (номер) Вид контролю: <u>залік</u> (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – <u>28</u> ; (години) Семінарські заняття – <u>28</u> ; (години) Самостійна робота – <u>64</u> (години)		Лекції – <u>6</u> ; (години) Семінарські заняття – <u>6</u> ; (години) Самостійна робота – <u>108</u> . (години)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування теоретичних знань про організацію банківської системи, основні принципи її функціонування, види та інституційні характеристики.

Завдання:

- з'ясування сутності банківської діяльності, банку та банківської системи;
- з'ясування ролі банківської системи в економічному розвитку країни, місця центрального банку в банківській системі;
- з'ясування основних засад функціонування банків на ринку банківських послуг, вивчення ролі управління ризиками у банківській діяльності, провідних сфер міжнародного банківського бізнесу, напрямів забезпечення стабільності банківської системи та її державного регулювання.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Банківська система» тісно пов'язана з наступними дисциплінами: «Фінанси», «Гроші і кредит», «Фінанси підприємств», «Банківське право» та ін.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

1. структуру банківської системи і принципи її побудови;
2. суть, функціональні ланки, умови результативності, тактику і стратегію політики НБУ;
3. генезис і еволюцію кредиту;
4. становлення та розвиток кредитної науки;
5. грошово-кредитну політику ЦБ, її сутність, види і значення;
6. поняття кредитного механізму, його складові елементи;
7. теоретичні основи організації, функціональні елементи, організаційну структуру банківської системи;
8. основи функціонування парабанківської системи, її елементи і принципи організації;
9. структуру НБУ, принципи організації банківського устрою;
10. причини виникнення, форми державного кредиту, види державного боргу і управління ним;
11. основи організації кредитної системи України;
12. операції Центрального банку;
13. банківські інвестиції;
14. контроль та аудит за діяльністю комерційних банків;
15. банківський менеджмент;
16. регіональні кредитні установи;
17. правове регулювання фінансового посередництва;

вміти:

1. чітко обґрунтовувати понятійно-термінологічний апарат дисципліни «Банківська система»;
2. застосовувати при прийнятті рішень методи, важелі, стимули, санкції грошово-кредитного впливу;

3. використовувати у практиці методи управління грошовою масою, планування, грошового обігу;

4. ефективно поєднувати форми і методи планування та прогнозування грошового обігу;

5. практично застосовувати фондові інструменти в діяльності на ринку цінних паперів і валютних ринках.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-12	Здатність працювати автономно.
	ЗК-13	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
	СК-8	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Банківська система та її елементи».

Сутність банківської системи. Функції банківської системи. Класифікаційні типи банківських систем. Види банківських об'єднань. Сучасна банківська система України.

ТЕМА № 2. «Національний банк України».

Причини і значення створення НБУ. Роль НБУ в організації купонно-карбованцевої грошової системи. Проведення НБУ грошової реформи 1996 р. Основні етапи формування грошово-кредитної політики НБУ. Правові основи діяльності НБУ. Фінансові основи діяльності НБУ. Характеристика балансу НБУ.

ТЕМА № 3. «Операції центрального банку».

Операції обов'язкового резервування. Операції рефінансування. Операції на відкритому ринку. Валютні операції.

ТЕМА № 4. «Аналіз банківської діяльності. Облік і аудит у банку».

Аналіз капіталу банку. Аналіз зобов'язань банку. Аналіз активів банку. Оцінка фінансового стану банку та його безпеки. Фінансовий облік у банку. Податковий облік у банку. Управлінський облік у банку. Система аудиту банківської діяльності. Сутність та види банківських ризиків. Управління ризиками в банках. Моніторинг у банківській системі.

ТЕМА № 5. «Фінансова стабільність банківської системи».

Ознаки фінансової стабільності у банківській системі та її сутність. Чинники впливу на фінансову стабільність у банківській системі. Методи управління фінансовою стабільністю. Міжнародні принципи організації фінансової стабільності банківської системи.

ТЕМА № 6. «Банківські системи провідних зарубіжних країн».

Банківництво у США в умовах світової кризи. Особливості банківської системи Франції. Антикризове регулювання банківництва у Франції. Банківська система Великобританії.

ТЕМА № 7. «Світова банківська система та Україна».

Супрабанківська система. Наднаціональні органи регулювання банківництвом. Міжнародний рух банківського капіталу. Банківська діяльність на міжнародних фінансових ринках.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 6							
Тема № 1. Банківська система та її елементи.	16	4	4	-	-	8	
Тема № 2. Національний банк України.	16	4	4	-	-	8	
Тема № 3. Операції центрального банку.	16	4	4	-	-	8	
Тема № 4 Аналіз банківської діяльності. Облік і аудит у банку.	16	4	4	-	-	8	
Тема № 5. Фінансова стабільність банківської системи.	16	4	4	-	-	8	
Тема № 6. Банківські системи провідних зарубіжних країн.	20	4	4	-	-	12	
Тема № 7. Світова банківська система та Україна.	20	4	4	-	-	12	
Всього за семестр № 6:	120	28	28	-	-	64	Залік

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Банківська система та її елементи	16	2	2	-	-	12	
Тема № 2. Національний банк України	16	2	2	-	-	12	
Тема № 3. Операції центрального банку	16	2	2	-	-	12	
Тема № 4 Аналіз банківської діяльності. Облік і аудит у банку	12	-	-	-	-	12	
Тема № 5. Фінансова стабільність банківської системи	12	-	-	-	-	12	
Тема № 6. Банківські системи провідних зарубіжних країн	24	-	-	-	-	24	
Тема № 7. Світова банківська система та Україна	24	-	-	-	-	24	
Всього за семестр № 6:	120	6	6	-	-	108	Залік

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література:
<p>Тема № 1. Банківська система та її елементи.</p> <p>Історичний досвід та передумови створення банківської системи.</p> <p>Етапи створення дворівневої банківської системи.</p> <p>Суб'єкти банківської системи та їх загальна характеристика.</p> <p>Банк як головна складова фінансово-кредитної системи.</p> <p>Види та класифікація банків.</p> <p>Банківські об'єднання.</p>	<p>Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 1996. № 30. – Ст. 141. // URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80</p> <p>Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 1999. № 29. Ст. 238. // URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text</p> <p>Банківське право : навч. посіб. О.О. Бригінець, А.В. Гарбінська-Руденка, Т.В. Субіна; за заг. ред. Т.О. Мацелик; Ун-т держ. фіскал. служби України.- Ірпінь : УДФСУ, 2021. 222 с. // [Електронний ресурс] URL: https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?tab=d8081cb1d49cc8613ac3477251d25d87</p>
<p>Тема № 2. Національний банк України.</p> <p>Етапи становлення та розвитку Національного банку України.</p> <p>Статус та завдання Національного банку України.</p> <p>Основні функції Національного банку України.</p> <p>Контрольні та ліцензійні функції, аудит Національного банку України.</p> <p>Ліквідність банківської системи України.</p> <p>Основні напрями вдосконалення управління ліквідністю банківської системи України.</p>	<p>Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // <i>Відомості Верховної Ради України</i>. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14</p> <p>Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 1999. № 29. Ст. 238. // URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text</p> <p>Коробцова Д.В. Достатність бюджетного фінансування загальносуспільних потреб. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.): зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту (м. Харків, 22 листоп. 2019 р.). Харків, 2019. С. 244-246. URL: https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f8d2e3d5-722a-4cb6-adb0-56912d1a82c6/content</p>

		<p>Тема № 3. Операції Центрального банку.</p> <p>Характерні риси операцій центральних банків.</p> <p>Сутність, основні принципи організації банківських операцій центрального, їх класифікація.</p> <p>Взаємодія структурних підрозділів центрального банку.</p> <p>Активні операції центральних банків.</p> <p>Пасивні операції центральних банків.</p> <p>Характеристика касового обслуговування клієнтів.</p>	<p>Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14</p> <p>Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292. [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/448/96-вр</p> <p>Кузнецова С.А. Банківська система: навч. посіб. / (С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська); заред. С.А. Кузнецової. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 400 с.</p>
		<p>Тема № 4. Аналіз банківської діяльності. Облік і аудит у банку.</p> <p>Регулювання обігу готівки банківськими установами та контроль за веденням касових операцій.</p> <p>Методи та прийоми аналізу банківської діяльності</p> <p>Визначення касових оборотів банків та емісійного результату.</p> <p>Звіт про рух грошових коштів.</p> <p>Основи обліку та аудиту банків.</p> <p>Аудит банківських та кредитних операцій.</p>	<p>Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14</p> <p>Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2017, 444 с.</p>
		<p>Тема № 5. Фінансова стабільність банківської системи.</p> <p>Фактори, що позитивно та негативно впливають на стабільність банківської системи.</p> <p>Основні підходи щодо розкриття сутності фінансової стабільності банку.</p> <p>Заходи, направлені на підвищення стабільності банківської системи.</p> <p>Прибуток банку як основа його стабільності.</p> <p>Методи аналізу прибутковості банку.</p> <p>Прибутковість банківського сектору України.</p>	<p>Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. – Стор. 9. – Ст. 20-47. [Електронний ресурс] – URL: https://data.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text</p> <p>Про Державний бюджет України на 2023 рік: закон України від 03.11.2022 р. № 2710-IX. 2022. [Електронний ресурс] - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text</p> <p>Фінансове право : підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокуй та ін.; за заг. ред. О.П. Гетманець; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2018. 391 с. //</p>

				URL: https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?t=ab=f258003477cf53230c46ce077f38c4de
		Тема № 6. Банківські системи провідних зарубіжних країн.	<p>Характеристика банківської системи США.</p> <p>Характеристика банківської системи Великобританії.</p> <p>Характеристика банківської системи Німеччини.</p> <p>Аналіз діяльності провідних банків США та Великобританії.</p> <p>Аналіз банківського сектору США та Великобританії.</p> <p>Перспективи банківських систем США та Великобританії у найближчих роках.</p> <p>Шляхи зміцнення банківських систем США та Великобританії.</p> <p>Шляхи зміцнення банківської системи Німеччини.</p>	<p>Банківське право : навч. посіб. О.О. Бригінець, А.В. Гарбінська-Руденка, Т.В. Субіна; за заг. ред. Т.О. Мацелик; Ун-т держ. фіскал. служби України.- Ірпінь : УДФСУ, 2021. 222 с. // [Електронний ресурс] URL: https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?t=ab=d8081cb1d49cc8613ac3477251d25d87</p> <p>Тридід О.М., Самородов Б.В., Вядрова І.М. та ін. Банківська система: підручник. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020, – 536 с.</p>
		Тема № 7. Світова банківська система та Україна.	<p>Історія створення і розвитку Світового банку.</p> <p>Цілі та завдання Світового банку.</p> <p>Перспективи розвитку банківської системи України в умовах глобалізації.</p> <p>Фінансова оборона країни. Як працює банківська система під час війни.</p> <p>Відновлення світової банківської системи після глобальної кризи.</p> <p>Співробітництво Світового банку і України.</p> <p>Критика діяльності світового банку.</p>	<p>Банківська система: навчальний посібник / (Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); заред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с</p> <p>Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2017, 444 с.</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Роль курсу у формуванні фінансового світогляду студентів.
2. Центральний банк як особливий фінансовий інститут.
3. Приватні банки в Україні.
4. Капіталотворча діяльність НБУ.
5. Спеціалізовані банки в Україні.
6. Фінансовий облік у банках.
7. Власний капітал банку та його аналіз.
8. Фінансова стабільність банківської системи та напрями її досягнення.
9. Україна в світовій банківській системі.
10. Конституційні основи банківського права.
11. Керівні органи НБУ.
12. Основні завдання та функції НБУ.
13. НБУ як касовий та розрахунковий центр держави.
14. Контрольна та наглядова діяльність НБУ.
15. Види комерційних банків.
16. Порядок створення державних банків.
17. Порядок створення, реєстрації та ліцензування акціонерного банку.
18. Тимчасова адміністрація та ліквідація банків.
19. Пасивні та активні банківські операції.
20. Поняття та форми кредитів.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Емісійна функція Центрального банку.
2. Банківська власність: загальне і особливе.
3. Державне регулювання банківської системи.
4. Банківська система країн ЄС.
5. Віртуальний банкінг.
6. Банківський капітал.
7. Поняття та особливості розрахункових правовідносин.
8. Роль банківського кредитування в сучасних умовах.
9. Проблеми забезпеченості банківських вкладів фізичних осіб.
10. Місце правоохоронних органів в забезпеченні банківської діяльності.

6. Методи навчання

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські заняття й самостійна робота. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Метою лекційного курсу є аналіз та формування у студентів знань законодавства, що регулює відносини, що виникають при акумуляції коштів у

розпорядження держави та органів місцевого самоврядування та використанні цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких студенти повинні закріпити знання про особливості, притаманні регулюванню відносин, що виникають у сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів держави та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації їх завдань і функцій, а також набути навички правозастосування у даній сфері.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни. Лекції є основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у студентів комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері фінансово-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової та навчальної літератури з фінансового права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять сучасного фінансового права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання мобілізації, розподілу та використання грошових коштів до фондів держави та органів місцевого самоврядування; застосовувати норми Бюджетного кодексу України до конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом студентом у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота передбачає виконання доповідей, рефератів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: студенти повинні отримати 2 і більше позитивних оцінки з дисципліни протягом вивчення загальної та спеціальної частини фінансового права.

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Сутність та типи банківських систем.
2. Функції банківських систем.
3. Походження ЦБ і його функції.
4. Поняття та види банків.
5. НБУ, його походження і функції.
6. Сутність та функції банківської інфраструктури.
7. Елементи банківської інфраструктури та їх розвиток.
8. Державне регулювання розвитку банківської інфраструктури.
9. Особливості і тенденції розвитку банківської власності.
10. Приватні банки.
11. Банки з іноземним капіталом.
12. Державні банки.
13. Сутність, ознаки та функції банківського капіталу.
14. Види та класифікація банківського капіталу.
15. Капіталізація банків та її форми.
16. Капіталотворча діяльність Центрального банку.
17. Операції обов'язкового резервування.
18. Операції рефінансування.
19. Операції на відкритому ринку.
20. Валютні операції.
21. Джерела формування ресурсів банку.
22. Кредитні операції банків.
23. Розрахунково-касові операції банків.
24. Операції банків з цінними паперами.
25. Інвестиційні банки.
26. Іпотечні банки.
27. Розрахункові банки.
28. Ощадні банки.
29. Мобільний банкінг.
30. Інтернет-банкінг.
31. Віртуальні банки: стан і перспективи розвитку.
32. Аналіз банківської діяльності.
33. Облік і аудит у банківській системі.
34. Банківські ризики.
35. Банківські кризи.
36. Фінансова стабільність банківської системи.
37. Державне регулювання банківської системи.
38. Реструктуризація банківської системи.
39. Фінансовий моніторинг у банківській системі.
40. Банківський маркетинг.
41. Банківський менеджмент.
42. Банківські системи провідних зарубіжних країн.
43. Якість активів банку.

44. Доходи комерційного банку.
45. Витрати комерційного банку.
46. Процентна мережа.
47. Оцінка рівня доходів і витрат комерційного банку.
48. Формування і використання прибутку комерційного банку.
49. Оцінка рівня прибутку комерційного банку.
50. Поняття і фактори, які визначають ліквідності і платоспроможність.
51. Зарубіжний досвід оцінки ліквідності комерційних банків.
52. Значення та види банківської звітності.
53. Баланс банку і принципи його будівництва
54. Оцінка кредитоспроможності великих і середніх підприємств.
55. Фінансові коефіцієнти оцінки кредитоспроможності клієнтів.
56. Аналіз грошового потоку як спосіб оцінки кредитоспроможності клієнтів.
57. Аналіз ділового ризику як спосіб оцінки кредитоспроможності клієнтів.
58. Визначення класу кредитоспроможності клієнта.
59. Оцінка кредитоспроможності фізичних осіб.
60. Лізингові операції комерційного банку.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом (студентом, слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та

індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках студентів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність студентів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо студент (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			

60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література

Основна

1. Банківське право : навч. посіб. О.О. Бригінець, А.В. Гарбінська-Руденка, Т.В. Субіна; за заг. ред. Т.О. Мацелик; Ун-т держ. фіскал. служби України.- Ірпінь : УДФСУ, 2021. 222 с. // [Електронний ресурс] URL: <https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?tab=d8081cb1d49cc8613ac3477251d25d87>
2. Банківська система: навчальний посібник / (Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); заред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с
3. Кузнецова С.А. Банківська система: навч. посіб. / (С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська); заред. С.А. Кузнецової. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 400 с.
4. Фінансове право : підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетманець, Ю.М. Жорнокуй та ін.; за заг. ред. О.П. Гетманець; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2018. 391 с. // URL: <https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?tab=f258003477cf53230c46ce077f38c4de>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. – Ст. 141. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. – Стор. 9. – Ст. 20-47. [Електронний ресурс] – URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 року. – 2011. – № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. – Стор. 556. – Ст. 112. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/stru#Stru>

4. Положення про Державну фіскальну службу України: Постанова КМУ від 21.05.2014 р. № 236. – Ст. 1507. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>

5. Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

6. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/448/96-vp>

7. Про Державний бюджет України на 2023 рік: закон України від 03.11.2022 р. № 2710-IX. 2022. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>

8. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст. 238. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

Додаткова

1. Зверяков М. І., Коваленко В. В., Сергєєва О. С. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.

2. Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2017, 444 с.

3. Коробцова Д.В. Достатність бюджетного фінансування загальносуспільних потреб. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.): зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту (м. Харків, 22 листоп. 2019 р.). Харків, 2019. С. 244-246. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f8d2e3d5-722a-4cb6-adb0-56912d1a82c6/content>

4. Коробцова Д.В. Загальні принципи банківської діяльності як основа побудови банківського законодавства. Збірник міжнарод. наук.-практ. конф. «Теорія та практика адаптації банківського законодавства України до вимог ЄС». (м. Київ, 3 листопада 2017 р.). URL: <http://www.earj.org/wp-content/uploads/2018/09/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%D1%97-%D0%9A%D0%9D%D0%A3-%D0%9D%D0%91%D0%A3-EARJ-7.10.2017.pdf#page=60>

5. Кузнецова С. А., Болгар Т. М., Пестовська З.С. Банківська система : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2017. 400 с.

6. Тридід О.М., Самородов Б.В., Вядрова І.М. та ін. Банківська система: підручник. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020, – 536 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інституційний Репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>
2. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.president.gov.ua/ru>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: www.rada.gov.ua
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
7. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.bank.gov.ua>
8. Офіційний сайт Світового банку. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.worldbank.org/>
9. Офіційний сайт Державної податкової служби України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://tax.gov.ua/>